

Co je nového v oběhovém hospodářství / cirkulární ekonomice

Rozhovor s RNDr. Milošem Kužvartem, výkonným ředitelem České asociace oběhového hospodářství

Helena Křepelková

Všichni se denně setkáváme s kontejnery v ulicích, doma se nám hromadí odpady tříditelné i netříditelné. Každoročně se díváme, proč roste výše poplatku za svoz komunálního odpadu. Stále častěji se setkáváme s pojmem „recyklace“, jsou zde zákaz skládování odpadu, problematika třídění, dotířování, změny v legislativě pro nakládání s odpady.

(Přesto se občas vyskytnou případy, kdy do ČR zahraniční firmy dovážejí nebezpečný odpad a hromadí jej na zanedbaných pozemcích různých vlastníků. Ale to je především problém z poněkud jiné oblasti.)

Princip oběhového hospodářství je proto velmi vítaný. I když má různá úskalí, tak pozitivní dopad na účelné využití tříděného odpadu jako suroviny pro další výrobní procesy určitě převažuje.

Odborné centrum České společnosti pro jakost Životní prostředí navázalo v loňském roce užší spolupráci s výkonným ředitelem České asociace oběhového hospodářství RNDr. Milošem Kužvartem. Jeho dlouhodobé zkušenosti v tuzemském i zahraničním prostředí i aktuální znalosti použitelných recyklačních technologií mohou inspirovat a pomáhat řešit projekty zaměřené na tuto problematiku. Ráda bych upozornila na to, co je sice tak trochu skryté v principech oběhového hospodářství, ale co dosil silně ovlivňuje přístup lidí k této problematice. Jsou to principy skromnosti a šetrnosti. K tomu ještě dodává Miloš Kužvar, že je to hlavně zdravý rozum.

Zeptali jsme se tedy dr. Kužvara na novinky oběhového hospodářství / cirkulární ekonomiky z domova i ze zahraničí alespoň touto formou, když pracovní vytížení neumožnilo jeho osobní účast na našem semináři.

V čem jsou výhody dodržení roku 2030 jako roku, kdy vstoupí v platnost zákaz skládování využitelných složek odpadů?

Je to klasická ukážka tzv. win-win strategie, strategie dvojí výhry. Když se podařilo do finalizovaného vládního návrhu zákona o odpadech v roce 2019 dostat termín roku 2030, na první pohled to byl ústup – díky moderně uvažujícím poslancům od roku 2014 byl přijat obdobný zákaz ukládání využitelných složek odpadů od roku 2024.

A to jsme nikdo netušili, že za pár let dojde k ruské agresi na Ukrajině, že začne bída o suroviny tolik nutné pro průmyslovou výrobu. Ale kromě toho, že z našich využívaných odpadů budeme brát recyklované suroviny, tak ta druhá výhra je ta, že nebudeme zaplňovat sklady a zkracovat jejich životnost.

Cirkulární ekonomika bývá dávána do souvislosti s green dealem, kterému se dnes dává za vinu „každá špatnost“, má to nějakou souvislost? Co je třeba změnit v legislativě?

Je dobré si v tom udelet pořádek. Green Deal je politická prohlášení a nikdo odpovědný se nebudě vymlouvat, že pro naše vnoučata není naší povinností se starat o životní prostředí „a péči dobrého hospodáře“. Čili znáš Green Deal je hloupost.

To, co je nezbytné změnit, je popsáno v Draghiho zprávě či z února roku 2024 v tzv. Antverpské výzvě – výzvě velkých evropských firem, které v deseti bodech věcně ukazují, že byly vysokou eurobyrokracií hozeny přes palubu. Prostě se vrátit k již přijatým novým regulacím, které bez vzájemné koordinace a s absencí dopadových studií znamenají pro ochranu klimatu nebo pro zvýšení konkurenceschopnosti

evropské ekonomiky pravý opak: více exhalací, stoupající nezaměstnanost.

Jak si vede Česká asociace oběhového hospodářství v oblasti investic svých členů do inovativních, moderních technologií cirkulární ekonomiky?

To vše, co zatím bylo řečeno, může leckomu připadat jako ty obvyklé tlachy politiků, ale v opačném gardu. Vaše otázka směřuje k tomu, co je vyhodnotitelné, popsatelné. A zde se má Česká asociace oběhového hospodářství čím chlubit, jen v roce 2024 její členové investovali do technologií cirkulární ekonomiky a do inovací třídících a recyklačních linek 11 miliard korun. Nedávno jsem měl možno jednat s Herwarthem Wilmsem, nastupujícím prezidentem FEAD (European Waste Management Association). A ten na cifru 440 milionů eur (což je těch 11 mld. Kč) reagoval velmi kladně. Vždyť to znamená 8 % z investic všech členů FEAD dohromady.

Jak souvisí rozvoj oběhového hospodářství se snahami primárně minimalizovat vznik odpadů, potlačovat plýtvání?

Souvisí velmi těsně a logicky. Čím méně bude odpadů, čím více se jich změní v druhotné suroviny, dále využitelné, bude to mít řadu výhod pro nás, občany, pro jednotlivé firmy i pro národní hospodářství. Plýtvání může mít celou řadu podob, v hospodářství, v rodinách. Zde mi dovozte malou odbočku. V listopadu 2025 jsem měl možnost se účastnit exkurze do jedné velké italské vlnačské firmy, která z původních odpadů vyrábí spoustu užitečných (a často velmi ceněných) látek, energetických surovin. Čili to, co mělo zápornou hodnotu, v jejich výsledovce má cifru 16 milionů eur. Ale je na okraj podotýkám, že na unikátní technologie, kdy z odpadů něco vyrábějí, s úspěchem využili granty z fondů EU.

Hodně recyklovaných materiálů obsahuje různé plasty i jiné snadno degradující složky. Existují již nebo jsou v přípravě metody a normy pro měření rychlosti procesu stárnutí takových recyklovaných materiálů, případně jejich stabilizace, která by takový proces degradace zpomalovala?

Právě nyní se chystám na jednání o potřebě celé řady nových norem, které budou eliminovat obavy projektantů z používání recyklatů ve stavebnictví, které budou napomáhat úspěchu na trhu stavebních surovin právě těm recyklovaným.

Nedávno proběhla v Miláně mezinárodní konference, jejímž jste byl účastníkem. Jaké z ní vyplynuly závěry a doporučení pro další rozvoj oběhového hospodářství / cirkulární ekonomiky, včetně návrhů legislativních změn?

Šlo o nejvíce veletých „zelených technologií“ na světě. A protože jsem tam mohl být celý den, mám obrovskou radost.

České firmy jsou na čele vývoje cirkulárních technologií, inovací. Jen musíme našimi politiky trpělivě vysvětlovat, že investice do cirkulární ekonomiky znamenají nejen šetření zdrojů, ale i zdravější životní prostředí. To, co nám schází, je dostatečně silná politická vůle něco v naší zemi včas změnit.

Skanzenem se můžeme stát díky pasivitě vředy. A to by byla pro nás všechny škoda.

Děkujeme za rozhovor.

Děkujeme RNDr. Miloši Kužvarovi za aktuální informace. Budeme problematiku oběhového hospodářství / cirkulární ekonomiky nadále sledovat a věnujeme ji v roce 2026 jednu z akcí Odborného centra Životní prostředí.

Skanzenem nechceme být a dále si určitě pozor, aby nám ho někdo za účelem vlastních zájmů nechtěl vyrobit – viz článek se závěry ze semináře OC Životní prostředí z 25. 11. 2025 v tomto čísle PK na straně 46 – 50.

Autorka:

RNDr. Helena Křepelková, CSc., je předsedkyně OC Životní prostředí České společnosti pro jakost.

Kontakt: aca@volny.cz

Česká asociace oběhového hospodářství, z.s.,

je dobrovolný nepolitický svazek občanů a korporací, které spojuje zájem o šetření přímých zdrojů, snižování nákladů v průmyslových podnicích a snižování negativních dopadů na životní prostředí a lidské zdraví prostřednictvím snižování množství odpadu.

<https://obehove-hospodarstvi.cz/>

FEAD:

„A Brussels based association promoting the circular economy by representing Europe's private resource and waste management industry.“

<https://fead.be/>